

20 April 2013- Museum Mesdag Nontombi Tutu.

*Development consultant voor West-Afrika en
programmacoördinator voor onderzoek naar
ras- en gendergerelateerd geweld in het
onderwijs bij het African Gender Institute van
de Universiteit van Kaapstad.*

Goedemiddag. Het is voor mij een eer en een voorrecht om hier vandaag bij u te zijn. Ik neem deel aan deze strijd als iemand met ervaring in het vragen om hulp aan de rest van de wereld. Ik neem deel aan deze strijd als iemand die vroeger vaak een hopeloos gevoel had, die zich vaak afvroeg of de wereld zich wel voor ons interesseerde. Toen er in Zuid-Afrika op 16 juni 1976 een bloedbad onder jongeren plaatsvond bleef het stil in de wereld, er gingen maar weinig stemmen op die zeiden dat dit verkeerd was. Maar al met al werd ons volk getroffen door een tragedie, die vele levens kostte. Daarom spreek ik hier over de mensen van Ashraf, de mensen van Liberty, het volk van Iran. Want als we over Ashraf spreken hebben we het in feite over de oppositie, over de toekomst van Iran.

We hebben het hier niet alleen over degenen die dromen van een democratisch Iran, maar die daar ook voor vechten en sterven. Ik spreek namens hen om uiting te geven aan hun dankbaarheid. Ik weet dat er zelfs nu stemmen opgaan die zeggen, "wie bent u om namens de inwoners van Ashraf en Liberty te bedanken". Ik herinner me dat in onze cultuur, wanneer je iemand wilt bedanken die iets geweldigs voor je gedaan heeft, je volgens onze Zuid-Afrikaanse traditie aan een familielid of een goede vriend vraagt: "Wil jij namens mij bedanken, want ik heb er geen woorden voor om het zelf te zeggen". Dus volgens mij hebben de mensen van Ashraf mij afgevaardigd om "dank je wel" te zeggen. Dank u voor uw steun. Dank u voor het verheffen van uw stem, zelfs wanneer het zo veel makkelijker is om achterover te leunen. Dank u dat u niet zegt "het is ver weg, wat heb ik daarmee te

maken?" Dank u dat u iemand bent die erkent dat onze menselijkheid onlosmakelijk verbonden is, die erkent dat rechtvaardigheid, vrijheid, en democratie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Dat waar slechts een enkeling, of een heel land, of een gemeenschap onderdrukt wordt, we allemaal onderdrukt worden.

Zoals eerder gezegd voelde ik me hopeloos en vroeg me af of de wereld zelfs wel wist wat er met die apartheid in Zuid-Afrika gaande was. We leefden in een wereld waarvan we wisten dat er mooie verdragen en verklaringen over mensenrechten bestonden die ondertekend waren door de regeringen. Dus, opgroeiende in de wetenschap dat deze dingen bestonden, hoe kon het dan zo zijn dat onze mensen nog steeds onderdrukt werden als er in mensenrechten gelooft werd?. Ik bedoel, ik wist niet of de mensen niet wisten wat er aan de hand was of dat het niemand wat kon schelen. Vaak dacht ik: nee, het komt doordat het de mensen niet kan schelen. Pas toen ik ouder werd hoorde ik over de wereldwijde anti-apartheidsbeweging en ontmoette ik mensen die wereldwijd bezig waren om een eind te maken aan de apartheid.

Ik herinner me bijvoorbeeld dat de Zuid-Afrikaanse regering mijn vaders paspoort had afgenomen zodat hij niet meer kon reizen. Na enkele weken kregen wij een enorme envelop toegestuurd. Die kwam van een

zondagschool in New York. Ze hadden paspoorten van liefde gemaakt. Hij kon met deze paspoorten niet op reis, maar ze zeiden: we weten wat er gaande is, wij geven om u en u hebt onze steun. Ik vertel u dit verhaal, omdat ik iets dergelijks hoor van de mensen uit Ashraf en Liberty. Dat als ze zich het meest hopeloos voelen, wanneer ze het gevoel hebben dat hun ellende misschien niet alleen veroorzaakt wordt door de Iraakse regering, maar in feite door het Iraanse regime dat de Iraakse regering daartoe aanzet, dan horen ze de stem van de mensen uit Nederland. Dan horen ze de mensen uit de Verenigde Staten en Zuid-Afrika, die zeggen: we staan achter de mensen van Ashraf. We staan achter degenen die geloven dat Iran vrij kan en zal zijn. Zoals ik al eerder zei, als ik spreek over de mensen van Ashraf en Liberty heb ik het over mensen van Iran, de toekomst van Iran, van een vrij Iran.

Degenen onder ons die er enige aandacht aan besteed hebben kennen de verhalen uit Ashraf, over de manier waarop de mensen van Ashraf een handreiking hebben gedaan naar de Iraakse gemeenschap rondom hen. Ze hebben relaties opgebouwd, hulp en medische zorg geboden. Als we zien wat voor samenleving zij in Ashraf hebben opgebouwd, zegt die handreiking naar de Iraakezen rondom hen niets over de toekomst van Iran, maar wel hoe het zou kunnen zijn. Dat het volk leiders heeft gehad die alleen maar probeerden om elkaar te leren haten. Dat er een sfeer van respect en zorg voor elkaar zou kunnen ontstaan. En dat Ashraf een bedreiging werd omdat Ashraf het voorbeeld was van hoe het zou kunnen zijn. Iraakezen en Iraniërs die samen leven en samen werken, elkaar ondersteunen, hun leven verbeteren, een gemeenschap van vrede en gerechtigheid opbouwen. Het is dus geen vergissing dat de regimes die het moeten hebben van conflicten en wantrouwen tussen de mensen zich tegen Ashraf verzetten. Dus iedere keer dat u hier tegen in opstand komt zegt u dat u gelooft in een vrij Iran.

Wat ik absoluut van mijn vader heb geleerd is hoe belangrijk ieders stem en actie is in de strijd voor vrijheid. Ik weet nog dat, toen hij destijds de Nobelprijs voor de vrede kreeg, de Nobelprijs commissie zei: "U kunt uitnodigen wie u wilt om de ceremonie bij te wonen". Mijn vader hield hen aan hun woord, dus hij nodigde mensen van over de hele wereld uit, veel uit Zuid-Afrika, mensen die voor de Zuid-Afrikaanse kerk hadden gewerkt, vakbondsmensen, voormalige politieke gevangenen, maar ook mensen uit de Verenigde Staten, Engeland, Botswana, mensen die volgens hem ook delen moesten in deze prijs, die deel hadden uitgemaakt van de strijd voor een nieuw Zuid-Afrika.

Waarschijnlijk naar aanleiding van het aantal mensen die hij had uitgenodigd, denk ik dat het Nobelcomité nu het aantal mensen beperkt dat je kan meebrengen naar de prijsuitreiking. Maar het mooie van die ervaring was om al die mensen die in een vrij Zuid-Afrika geloofden te zien. En die zich daarvoor op zoveel manieren hadden ingezet. Het meest ontroerd was ik door een van onze gasten, een voormalige politieke gevangene. Toen we in Noorwegen waren bleef hij maar zeggen: "Ik moet contact opnemen met mijn familie" en ik dacht: OK, dus hij moet naar huis te bellen. "Nee, ik moet contact hebben met familie hier in Noorwegen". En ik dacht oh echt? Ik weet dat er overal Zuid-Afrikanen wonen, maar echt? De familie waar hij het over had was een Noorse familie, die zijn gezin had geadopteerd toen hij in de gevangenis zat. Ze hadden met zijn vrouw gecorrespondeerd, steunbetuigingen naar zijn kinderen gestuurd en financiële steun geboden. Het zien van zijn ontmoeting met deze Noorse familie om hen persoonlijk te kunnen bedanken was een geweldige ervaring.

En dat bent u, allen die hier aanwezig zijn. U bent de familie van de mensen van Ashraf. U bent de familie van het volk van de vrijheid. U bent de familie van het Iraanse volk. U bent in feite de familie van alle mensen die zich inzetten voor gerechtigheid in deze wereld. Uw daden, uw woorden zijn een aanmoediging en ondersteuning in de donkerste tijden. En de zekerheid dat het verhaal over het bloedbad in Ashraf en het bloedbad eerder dit jaar in Liberty niet zal worden

genegeerd door de wereld en niet wordt vergeten. Dat uw woorden en daden, en uw financiële steun ervoor zorgen dat het volk van Iran weet dat het niet vergeten wordt, weet dat hun strijd wordt gezien en erkend, dat u erom geeft en dat u er deel van uitmaakt. Dat is het belangrijkste: "er deel van uitmaken". Door mensen die misschien nooit naar Ashraf zullen gaan. Maar door mensen die geloven dat er inderdaad een vrij Iran zal komen.

Toen ik opgroeide vroeg ik me soms allerlei dingen af, ik bedoel de apartheidsregering leek zo sterk. En vele jaren leek het alsof de wereld zich stilhield, of tenminste koel en neutraal toekeek. En een van de mensen die me in die tijd wist op te beuren was mijn oma, de moeder van mijn moeder. Die van kleins af aan altijd al tegen me zei: "Mijn kind, ik weet dat jij zult leven in een vrij Zuid-Afrika" En ik zei dan: "Laten we dat hopen en daarvoor bidden". In de jaren '80, toen er tijdens de noodtoestand mensen verdwenen, toen organisaties werden verboden en het leek of de zwarte gemeenschap eigenlijk leefde onder militaire bezetting, keek ik om me heen en ik dacht dat er nooit een einde aan zou komen. En toch bleef ik hopen en dromen van een vrij Zuid-Afrika. Toen kregen we in 1994 die verkiezingen en ik mocht voor het eerst van mijn leven stemmen, 31 jaar oud. Maar mijn oma stemde voor het eerst toen ze 91 was. Ze zag een vrij Zuid-Afrika en dat verhaal wil ik delen met mijn broeders en zusters uit Iran. Dat op die donkerste momenten, waarop het regime al zijn terreur uitstort over de bevolking, dat eigenlijk is omdat ze het einde zien naderen, omdat ze zo hard hun best doen om die stroming van de geschiedenis tegen te houden, terwijl ze weten dat ze dat niet kunnen. Die dagen, wanneer het lijkt alsof er alleen nog maar terreur bestaat, wanneer het lijkt erop dat alles alleen maar tegenzit. Die dagen zijn in feite net als het donkerste uur voor de dageraad. Dat geloof ik echt. En jullie kunnen me maar beter voor dat feest uitnodigen. Anders kom ik onuitgenodigd en je hebt gehoord dat wij niet alleen reizen. Ik zal komen met twintig/dertig familieleden. Die dag zal komen en dat komt deels ook door mensen zoals jullie hier in Nederland, die hebben geloofd, die sterk zijn geweest, die gesteund hebben, die zichzelf als Ashraf

beschouwen, als Iraniërs, die streven naar gerechtigheid.

Ik dank u en zoals wij zeggen," wordt het niet beu; niet morgen en zelfs niet overmorgen. Dank u.